

SZABADULÁS
A SÖTÉTSÉGTŐL

Mese a Napról

LAPP NÉPMESE

Volt valaha a tenger partján egy nagy, sötét ország. Abban az országban nem sütött nap, lakói soha nem láttak napvilágot.

Fekete felleg borult ott a földre, s ettől olyan sötétség támadt, hogy az emberek alig-alig látták egymást. Úgy is hívták: a Sötétség Országá. Lakóit pedig kunyhólakóknak nevezték, mert házuk nem volt, rozoga kunyhókban laktak. A kunyhókat vesszőből fonták, hánccsal borították, mohával fedték, így aztán nem csoda, hogy a gonosz szél egyre betolakodott a réseken.

Nagy nyomorúságban éltek az emberek a Sötétség Országában.

Ámde a Sötétség Országának közepén kerek hegy emelkedett. A kerek heggyen sok-sok fa nőtt, egész erdőre való. Az erdő közepén nagy gerendaház állt. A házban meleg volt és minden földi jó. Szobáiban hetven fekete testvér lakott. Csak nekik volt a Sötétség Országában gerendaházuk. A ház körül karókerítés, amögött százezer iramszarvas¹ legelészett. A fekete testvérek nem fogták munkába az iramszarvasokat, de a kunyhólakóknak sem adtak belőlük.

¹ iramszarvas: a rénszarvas régies neve

Így ment ez ezer évig, majd még ezerig, és még a harmadik ezer esztendő is lepergett. A kunyhólakók azt gondolták, így is marad mindörökké, hacsak egyszer meg nem szűnik a tél.

De egyszer – ki tudja, mikor – egy csodaszép iramszarvason nagytermetű ember érkezett a Sötétség Országába. Szakála tér-dét verte, s ha megszólalt, úgy csillogott a szeme, hogy a sötétségben is jól látszott az arca. A kunyhólakók látták, milyen szép, daliás ember a jövevény, mennyi ész sugárzik a tekintetéből. Mikor megszólalt, mindnyájan figyelmesen hallgatták.

– Sötétségben éltek, barátaim, mivel nem ismeritek a Napot. Pedig van Nap, még ha senki nem is látta közületek. Ha megszer-zitek a Napot, ezen a tájon is meleg lesz és világos.

– Mi lehet az a Nap? – csudálkoztak az emberek. Eddig még nem is hallottak felőle.

A fekete testvérek ugyancsak meghallgatták az idegen beszé-dét. Meghallgatták, hirtelen haragra gerjedtek, és korholni kezd-ték a népet.

– Ostobák vagytok, kunyhólakók! Mit hallgatjátok ennek az idegennek a fecsegését? Hogy is lehetne olyasvalami ezen a vilá-gon, amit senki sem látott? Ez a csaló csak azért jött, hogy meg-bolondítson benneteket. Vétek meghallgatni a szavát. Verést érde-melne, hogy itt bolondít benneteket kiagyalt meséivel!

A kunyhólakók töprengtek, gondolkodtak: talán bizony iga-zuk van a fekete testvéreknek? Talán jobb volna, ha megölnék a jövevényt.

A hosszú szakállú bölcs meg csak nézte őket, és fejét csóválta. Szemében kialudt a fény. Aztán elvágatott a pompás iramszarvas hátán, eltűnt, mintha ott se lett volna. Már csak a hangja hallat-szott a sötétségben:

– Mától kezdve csak annak jelenek meg, aki hisz a Nap létezésében.

Élt a kunyhólakók közt egy ifjú. Bár ő is szegény volt, akár a többiek, sose járt el a fekete testvérekhez, nem alázkodott meg előttük. Büszke, délceg ifjú volt.

Nem telt bele sok idő, mindnyájan elfelejtették a bölcs öreget. Csak az ifjú nem feledkezett meg róla. Elment arra a helyre, ahol az iramszarvas-zuzmó nő, fölnezzett a fekete égre, és így szólt magában:

– Elhiszem, hogy van Nap. De hogy találjam meg a szakállas öreget?

Alig mondta ki e szavakat, megnyílt a zuzmó és a magas moha, és a csodálatos iramszarvas jelent meg az ifjú előtt.

– Ülj fel a hátamra – mondta.

Az ifjú felült rá, és az iramszarvas elvágatott vele mohán át, mocsáron át, fekete tavak fölött. Aztán hirtelen megállt egy gránitszikla előtt. A sziklán ott ült a nagy szakállú öreg.

– Isten hozott! – köszöntötte az ifjút. – Tudtam, hogy akad a kunyhólakók között olyan ember, aki fölkeres. Derék ember vagy, sokra viszed még az életben, fiam.

– Köszönet dicsérő szavaidért. De mondd meg, hol található nek egy darabka Napot?

– Sokat kell még munkálkodnod – felelte a bölcs –, hogy megszerezhesd a Napot. Előbb fonnod kell egy kosarat. Kérj minden kunyhólakótól egy-egy hajszálat, és ezekből a hajszálakból fond meg a kosarat.

Ekkor az ifjú visszatért övéihez. Okosan beszélt velük, és kitől-kitől egy-egy hajszálat szerzett. Amint összeszedte a hajszálakat, nekilátott a kosárfonásnak.

Hetven nap és hetven éjjel fonta a parányi kosarat. Mire elkészítette, ereje, bölcsessége megnövekedett.

Ekkor újból elment a zuzmóligezhez, a magas mohacsalthoz, felnézett a fekete égre, és így szólt magában:

– A kosár elkészült. Hogyan juthatnék egy darabka Naphoz?

Alighogy kimondta, szétvált a magas moha, és a bölcs ifjú előtt megjelent a csodaszép iramszarvas.

– Ülj fel a hátamra – mondta a szarvas, és elvágatott vele möhán át, mocsáron át, fekete tavak fölött. Már nagy utat bejártak, mikor hirtelen vörös fény lobbant fel előttük. A bölcs ifjú megpillantotta a hatalmas vörös Napot az ég peremén.

– Nem félsz a tűztől? – kérdezte tőle a csodálatos iramszarvas.

– Nem félek semmitől – válaszolta az ifjú.

– Akkor nyisd ki a kosarat, de tartsd jó erősen, és magad is kapaszkodjál meg!

A bölcs ifjú kinyitotta a kosarat, erősen tartotta, maga is jól megkapaszkodott. Az iramszarvas egyenest a Nap felé vágatott. Nekifutott a Napnak. Bársonyos szarvával megdőfte, mire a Napból levált egy darabka, és egyenest az ifjú kosarába esett.

Ekkor megfordultak, és visszafelé vágattak. Alighogy elértek a kunyhólakók földjére, eltűnt a csodálatos iramszarvas.

A bölcs ifjú ott állt a kunyhólakók között, és így szólt hozzájuk:

– Ti mindnyájan adtatok egy-egy hajszálat. Hajszálaitokból kosarat fontam, és ebben a kosárban elhoztam a Napnak egy darabját. Engedjék ki a Napot a kosárból. Hadd világítsa meg az eget!

Alighogy ezt kimondta, már vágattak le a fekete testvérek kerek hegyükről. Öklüket rázták, kiáltoztak:

– Ne merészd megtenni! Ne engedd ki a Napot a kosárból!

Kiszáradnak a tavaink! Megolvad a föld méhében a vas, és eláraszt-

ja házainkat. Te magad megvakulsz, mi pedig mindannyian meg-
égünk.

A fekete testvérek körülfogták a bölcs ifjút, ki akarták ragadni
kezéből a kosarat. De ekkor a kunyhólakók az ifjú védelmére keltek.

– Ne nyúljatok hozzá! – kiáltották. – Nem adjuk a kosarat!

A fekete testvérek kékültek-zöldültek dühükben, megragadták
a bölcs ifjút, és a mocsár felé hurcolták. Bele akarták fojtani a láb-
ba, oda akarták belevetni kosarát is. A kunyhólakók nagy haragra
gerjedtek. Nekibátorodtak és, életükben először, köveket ragad-
tak fel a földről. Kövekkel dobálták a fekete testvéreket. Hullott
a kőzapor, a fekete testvérek meg éles halcsontokat rántottak elő
ruhájuk alól, és szurkálni kezdték a kunyhólakókat. De azok se
hagyták magukat. Folyt a vér, állt csata.

Ekkor hirtelen felpattant a kosár fedele, és kiröppent belőle
az első napsugár.

Vörös fény árasztotta el az eget. Hajnalpír borította a mocsara-
kat. A fekete testvérek mind elégték, hamvaik behulltak a lápba.
A bölcs ifjú meg ott állt, és egyre az eget nézte, a csillogva szétára-
dó napsugarakat. És a kunyhólakók is mind lelkesülten bámulták
az eget.

A tavak vize megkékült, a mohák tarka színekbe öltöztek, fe-
hérbe, vörösbe, sárgába vagy zöldbe. A Sötétség Országában so-
hasem látott csoda történt.

– Ki vagy te, bölcs ember? – kiáltották a kunyhólakók. – Ki
vagy te, aki nekünk ezt a csodát hoztad?

És mindenünnen hozzáfutottak az emberek, és azt kérdezték:

– Te bölcs ifjú! Most már látjuk és tudjuk, hogy van Nap. De
ez csak egy kis darabja! Hogyan szerezzük meg az egész Napot?

Alighogy kimondták, megnyílt a magas moha, megjelent a cso-
dalatos iramszarvas, és így szólt a bölcs ifjúhoz:

– Mondd meg nekik, hajtsák ide a fekete testvérek kerítése mögött legelésző iramszarvasokat.

És a bölcs ifjú így szólt a kunyhólakókhoz:

– Menjete a fekete fivérek házához. Romboljátok le a kerítést, és hajtsátok ide az iramszarvasokat. Most már a tiéitek.

És a kunyhólakók lerombolták a kerítést, és a kerek hegyről leterelték a százezer iramszarvast. Felültek a hátukra, és elvágattak.

Addig vágattak, amíg végül elértek a Naphoz.

– Nem félték a tűztől? – kérdezte a bölcs ifjú.

– Nem félünk semmitől. Csak mondd meg, hogy szerezhetnénk meg a Napot.

– Nyílt szívvel vágta mindenki a Nap felé, és fogadjon be szívébe egy-egy sugarat a lángjából.

Ekkor a kunyhólakók feltárták szívüket, és sebesen vágattak a Nap felé. És mindegyikük szívébe jutott egy-egy lángsugar. A százezer szív egyszerre átforrósodott.

– Most állítsátok sorba az iramszarvasokat.

Így is tettek. A csodálatos iramszarvas pedig a szarvával megbökte a Napot, a Nap lesiklott az égről, és rátelepedett az állatok szarvára. És útnak indult százezer iramszarvasán a százezer kunyhólakó, és az iramszarvasok vigyázva vitték szarvuk hegyén a Napot.

Azóta ott izzik, ott vöröslik a Nap a tundra fölött. A tavak kéklenek, kék vizükben halásznak a kunyhólakók. A mocsarak kiszáradtak, és helyükön tarka virág, selymes fű sarjadt. Végtelen erdők susognak a tenger partján.

A bölcs ember pedig él és meg nem hal soha, mert ő szerezte meg a Napot a kunyhólakóknak.

Fordította: Erdődi József